

Intentieovereenkomst met betrekking tot de Veenkoloniale Afvalwaterleiding

Partijen:

- Gedeputeerde Staten van Groningen, vertegenwoordigd door: *Uzeland Rijkshof*
- Het Waterschap Hunze en Aa's vertegenwoordigd door: 5.1.2e
- AVEBE vertegenwoordigd door: 5.1.2e
- NEDMAG vertegenwoordigd door: 5.1.2e
- KISUMA vertegenwoordigd door: 5.1.2e
- NEG vertegenwoordigd door: 5.1.2e
- GOOGLE vertegenwoordigd door:

I. Zijn overeengekomen:

In gezamenlijkheid een samenwerkingsovereenkomst uit te werken die gebruikmaking van de Veenkoloniale Afvalwaterleiding voor de aangesloten bedrijven per 1 januari 2022, maar ook op de langere termijn, borgt. Ernaar te streven dat deze samenwerkingsovereenkomst uiterlijk in november 2021 wordt vastgesteld.

II. Overwegende:

a) Ten aanzien van de opgave:

- Dat op de Veenkoloniale Afvalwaterleiding, globaal gesitueerd van Scheemda naar het Eems-Dollard estuarium een vijftal bedrijven water loost met een verhoogd zoutgehalte;
- Dat water komt vrij bij het productieproces en kan niet rechtstreeks worden geloosd op het oppervlaktewater, terwijl het verder omlaag brengen van het zoutgehalte technisch en/of (bedrijfs)economisch niet mogelijk is;
- Dat de leiding in het verleden door de provincie is aangelegd vanuit milieu- en economische overwegingen;
- Dat met de inwerkingtreding van de Waterwet en de gewijzigde bevoegdheden t.a.v. waterkwaliteit-kwantiteitsbeheer de eigendom van de VKA aan het Waterschap Hunze en Aa's is overgedragen (2007) inclusief de taken (2000);
- Dat het Waterschap heeft overwogen (2015) dat exploitatie van de VKA niet tot haar publiekrechtelijke taak kan worden gerekend, niet budgetneutraal plaats kan vinden, en daarom het gebruik per 1-1-2022 wil beëindigen;
- Dat de rechter in 2016 heeft bepaald dat het in standhouden van de VKA niet tot de Publieke taak van het Waterschap kan worden gerekend en dat hier sprake is van een Privaatrechtelijke rechtsverhouding met de aangesloten bedrijven;
- Dat daarbij is aangegeven dat in overleg met de bedrijven en in redelijkheid tot afbouw van het gebruik moet worden gekomen;

- Dat de aangesloten bedrijven hoger beroep tegen deze uitspraak hebben aangetekend, maar dit nog niet hebben geeffectueerd;
- Dat de Provincie op zich heeft genomen om in gezamenlijkheid te komen tot een breed gedragen oplossing.

b. Ten aanzien van de jaarlijkse exploitatie:

- Dat de huidige exploitatiebijdragen van de aangesloten bedrijven gezamenlijk een omvang hebben van circa € 5.1.1c op jaarbasis, echter deze fluctueert;
- Dat de werkelijke kosten van exploitatie en beheer jaarlijks circa € 5.1.1c bedragen (bron rapport Antea "second opinion VKA", 14-6-2021);
- Dat met dit als uitgangspunt nader onderzoek dient plaats te vinden naar de kostencomponenten en exacte kosten van exploitatie en beheer en nader onderzoek dient plaats te vinden naar een juridische basis en verdeelsleutel naar de toekomst.

c. Ten aanzien van de vervangingsinvestering:

- Dat op langere termijn de VKA vervangen dient te worden, dan wel groot onderhoud dient te worden uitgevoerd;
- Dat op basis van de huidige informatie voor vervanging wordt uitgegaan van het deels vervangen van de leiding over een periode van 10 jaar door een alternatief: de kosten hiervan bedragen circa € 5.1.1c euro (bron rapport Antea "second opinion VKA", 14-6-21);
- Dat betekent bij een afschrijving over 40 jaar een stijging van de jaarlijkse bijdrage van circa € 5.1.1c in de exploitatie.

d. Ten aanzien van de partijen:

Provincie Groningen

De Provincie heeft het initiatief genomen om een proces te starten om uit de gerezen impasse te komen, en met de partijen tot een gedragen oplossing te komen.

Het Waterschap Hunze en Aa's

Het Waterschap faciliteert op dit moment het lozen van het water vanuit de vijf aangesloten bedrijven, en beheert en exploiteert de VKA, en is tevens eigenaar. Per 1 januari 2022 wil zij het beheer en de exploitatie staken en de eigendom van de VKA overdragen.

De aangesloten bedrijven N.E.G, AVEBE, Kisuma, Nedmag en Google
De VKA is in beginsel door de provincie aangelegd vanuit milieutechnische overwegingen en om de vestiging van aardappelmeel- en strokartonfabrieken te faciliteren.

De nu aangesloten bedrijven maken sinds het moment van hun vestiging gebruik van de VKA om het water dat vrijkomt bij het productieproces te lozen. Dit kan niet op het oppervlaktewater geloosd worden vanwege het zoutgehalte, en een verdere reductie van het zoutgehalte is technisch en/of financieel niet mogelijk en minder duurzaam qua energieverbruik. Zij zijn voor hun productieproces derhalve afhankelijk van de mogelijkheid om het water dat daarbij vrijkomt te lozen op de VKA. De beëindiging van het gebruik per 1 januari 2022 betekent daarmee materieel beëindiging van het productieproces.

e. Ten aanzien van de Samenwerkingsovereenkomst:

Partijen hebben op grond van het voorgaande besloten in gezamenlijkheid toe te werken naar een samenwerkingsovereenkomst waarin beheer, exploitatie en continuïteit wordt geregeld.

Hiertoe worden twee fasen onderscheiden:

1) De intentieovereenkomst

Waarin de partijen gezamenlijk de doelstellingen, overwegingen, randvoorwaarden en uitgangspunten voor de vervolgstap, de samenwerkingsovereenkomst, vaststellen.

2) De samenwerkingsovereenkomst

Waarin het bovenstaande is uitgewerkt.

III. Partijen formuleren de volgende intenties

- a. De Provincie is bereid gedurende een nader te bepalen periode garant te staan voor kosten ten gevolge van calamiteiten, die niet behoren tot de kosten van normaal onderhoud en beheer en vervanging;
- b. Het Waterschap is bereid uitvoering te blijven geven aan het beheer en onderhoud van de VKA per 1 januari 2022, mits dat kostendekkend plaats kan vinden;
- c. De aangesloten bedrijven zijn bereid de kosten te dragen van een sluitende jaarlijkse exploitatie per 1 januari 2022 (uitgaande van de cijfers waterschap ca € 5.1.1c en een evenredige verdeling met nieuw aan te sluiten bedrijven);

- d. De aangesloten bedrijven zijn bereid bij te dragen in de vervangingsinvestering tot maximaal **5.1.1c**;
- e. De aangesloten bedrijven zullen het hoger beroep tegen het vonnis van de rechtbank Noord-Nederland van 10 februari 2016 voornamelijk niet activeren;
- f. De intentieovereenkomst is uitgangspunt voor de samenwerkingsovereenkomst, maar heeft tot dat moment geen juridisch bindende werking.

IV. De partijen formuleren de volgende randvoorwaarden

- a. Per 1 januari 2022 moet er sprake zijn van een sluitende exploitatie; In deze exploitatie zijn de kosten van jaarlijks onderhoud en beheer opgenomen, alsmede de kosten van de vervangingsinvestering;
- b. De kosten van een sluitende exploitatie onder a. is basis voor de bijdrage voor de aangesloten bedrijven;
- c. Het Waterschap wenst op termijn geen eigenaar te blijven van de VKA. Samen met de provincie wordt hier voor 1 januari 2023 een alternatief voor uitgewerkt;
- d. De aangesloten bedrijven hebben duidelijkheid over de toekomstige organisatievorm (publiek/privaat), waarbij hun voorkeur uitgaat naar publiekrechtelijk;
- e. Er is een uitgewerkte en transparante "governance", met heldere spelregels omtrent toe- en uittreding van (nieuwe) bedrijven en grondslag voor de bijdragen van de aangesloten bedrijven en medezeggenschap hierin;
- f. De aangesloten bedrijven dragen geen verantwoordelijkheid voor verwijdering dan wel sanering van de VKA bij beëindiging van het gebruik;
- g. Er is voor de aangesloten bedrijven gebruikszekerheid voor een periode van maximaal 40 jaar, uitgaande van een kostendekkende exploitatie (beheer, exploitatie en vervanging);

V. Voor de samenwerkingsovereenkomst geldt:

- a. In de samenwerkingsovereenkomst is nader uitgewerkt en onderbouwd wat de exploitatielasten zijn en wat het jaarlijkse tekort

- is. Deze worden op basis van de nu beschikbare informatie geraamd op circa € 5.1.1c per jaar;
- b. In de samenwerkingsovereenkomst zijn de kosten van de vervangingsinvestering verder uitgewerkt en onderbouwd, alsmede de wijze en vorm van vervanging. Hiervoor is in ieder geval steekproefsgewijs onderzoek aan de VKA noodzakelijk. De kosten van de vervangingsinvestering worden onderdeel van de totale exploitatiebegroting;
 - c. In de samenwerkingsovereenkomst is nader uitgewerkt hoe de garantiestelling van de provincie ingeval van calamiteit en vorm krijgt;
 - d. In de samenwerkingsovereenkomst is nader uitgewerkt hoe de toekomstige "governance" er uit gaat zien, onderdeel hiervan is in ieder geval;
 - wie de verantwoordelijkheid draagt voor het beheer en onderhoud (waaronder de rechtsvorm);
 - de grondslag voor de bijdrage in de exploitatie;
 - de wijze van aansluiting nieuwe bedrijven, en de beëindiging aansluiting bestaande bedrijven.
 - e. De communicatie omtrent de samenwerkingsovereenkomst wordt onderling afgestemd.

VI. Planning en proces

De Provincie neemt samen met het Waterschap het initiatief, om met inachtneming van het voorgaande onder IV en V het proces in te richten op haar kosten, om te komen tot een voorstel voor de vast te stellen samenwerkingsovereenkomst.

De te zetten stappen hierin zijn de volgende:

- a. een nadere uitwerking van de verantwoordelijkheid en bevoegdheidsverdeling;
- b. in samenhang daarmee het opstellen van een "governance";
- c. het nader onderbouwen en definiëren van de exploitatiebijdrage, de vervangingsinvestering en de wijze waarop het financiële risico bij calamiteiten is afgedekt;
- d. opstellen samenwerkingsovereenkomst.

De vervolgstappen worden inhoudelijk voorbereid door een ambtelijke delegatie vanuit de provincie en het Waterschap en een vertegenwoordiging van de aangesloten bedrijven. Maandelijks vindt bestuurlijk terugkoppeling plaats naar provincie en waterschap, en naar het overleg van de aangesloten bedrijven.

Planning

- augustus t/m oktober: uitwerking van de onderdelen a tot en met c.
- begin november concept samenwerkingsovereenkomst opstellen en voorleggen.
- eind november vaststellen samenwerkingsovereenkomst.

VII. Overige zaken

- 1) Los van de continuïteit per 1 januari 2022 neemt de Provincie het initiatief en formuleert een aanpak om na te gaan of en zo ja welke rol de aanwezigheid van de VKA en het tracé een rol kan spelen in een breder perspectief voor Noord Nederland (bijvoorbeeld bij de duurzaamheid en energietransitie). Dit maakt geen onderdeel uit van de samenwerkingsovereenkomst die zal worden opgesteld.
- 2) De Provincie en het Waterschap gaan in overleg de toekomstige eigendomssituatie van de VKA, waarbij het gezamenlijke uitgangspunt is dat de eigendom wordt overgedragen aan een andere partij. Hierover is voor eind 2022 overeenstemming. Dit maakt geen onderdeel uit van de samenwerkingsovereenkomst die zal worden opgesteld, maar dient wel geborgd te worden in de op te stellen "governance".

Partijen spreken af dat tot er een samenwerkingsovereenkomst is vastgesteld, er geheimhouding rust op het proces en de stukken behorende bij deze intentieovereenkomst (indien dit om redenen niet mogelijk is vindt vooraf overleg plaats).

Datum:

29-10'21

Ondertekening:

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Bijlagen:

- rapport second opinion VKA (Antea:14-6-2021)
- rapport "Continuïteit en Kansen voor de VKA" (WES:11 maart 2020)
- rapport "onderzoek naar mogelijke overname VKA" (bureau Schrijvers: 23-11-20)

